
Jak se pracuje českým studentům v USA

Jak se pracuje českým studentům v USA

Čtyři tisíce mladých Čechů letos zaměřily za výdělkem na prázdninovou brigádu do Ameriky

New York - Letní brigáda v USA se pro nynější studentskou generaci stala něčím stejně obvyklým, jako byla sklizeň chmele pro předlistopadové vysokoškoláky. Každý červen si stovky novodobých českých Honzů sbalí krosnu a vydají se na zkušenou za oceán, během které si pořádně vydělají, poznají cizí zemi, a navíc si zlepší angličtinu. Letos do Ameriky vyrazilo na čtyři tisíce mladých Čechů.

Program Work and Travel (WaT v překladu Pracuj a cestuj) nabízí studentům možnost čtyři měsíce pracovat v USA a nádavkem měsíc po Americe cestovat. Organizují ho americké společnosti (Council Exchange, IntraxWork/Travel) pro vysokoškoláky z celého světa a v České republice WaT jako zprostředkovatelé nabízejí studentské agentury.

Stačí jen přijít do některé z nich a zaregistrovat se. Jediným problémem jsou počáteční náklady, které pro běžného studenta nejsou právě nejnižší, a to šla cena programu oproti posledním rokům díky klesajícímu kurzu dolaru značně dolů.

Částka vynaložená na samotný WaT se pohybuje mezi 12 až 15 tisíci Kč, dále se musí počítat s letenkou a letištními poplatky, s povinným pojištěním, se zaplacením pracovního víza (100 dolarů) a také s kapesným, které by mělo dosahovat pěti set dolarů. Suma sumárum, než student začne vydělávat v americké tvrdé měně, musí v ČR sehnat téměř 50 000 korun.

Vložené peníze se však s jistotou vrátí. Plat se pohybuje mezi šesti až deseti dolary za hodinu, což neslibuje žádný "majlant", ale na pokrytí nákladů to bohatě stačí. Jisté je, že žádná firma nenechá studenty pracovat více než 40 hodin týdně, protože pak by musela za přesčasy platit o 50 procent více. Naštěstí pracovní víza J1 neomezují počet zaměstnavatelů ani odpracovaných hodin, každý jich může mít, kolik chce a kolik bude stíhat. Najít druhé či třetí zaměstnání nebývá žádný problém. Ten, kdo se ohání a pracuje od rána do večera, si nakonec může domů přivést pořádný balík.

Při cestě do USA nikdo nemůže počítat s tím, že by se jeho "job" nějak vztahoval ke studovanému oboru.

Američané potřebují manuální dřiče do turistických center, která mají v letní sezóně problém s nedostatkem pracovních sil. Nejčastější štace jsou proto různá zaměstnání po hotelech, restauracích, klubech či plážích. "Brigádníčit" však lze i v zemědělství, mnozí si vydělávají jako stěhováci nebo pomáhají v národních parcích. V rámci WaT je zakázáno pracovat pouze ve zdravotnictví, jako au-pair nebo na palubách lodí a letadel. Z budoucího právníka se tak na léto stane cukrář, ekolog prodává párky v rohlíku, ekonom smaží hamburgery v rychlém občerstvení a politolog chválí v obchodě s oděvy zákazníky, jak si dobře vybrali.

Nejvýhodnější pozicí je místo číšníka v restauraci u pláže nebo ve středu města. Hodinový plat se sice pohybuje kolem dvou dolarů, ale vrchní si smí ponechat spropitné, které většinou tvoří deset procent z objednaného menu. Pak není ani třeba unavovat se v méně výnosných zaměstnáních.

Teroristé zkomplikovali brigádníkům život

Svého prvního zaměstnavatele si student musí zajistit již doma přes internet nebo může pomoci přímluva známého. Agentura také poskytuje za padesátidolarový poplatek přístup k databázi možných zaměstnavatelů, které musí vysokoškolák zaujmout svým životopisem, nebo ho pošle na takzvaný jobfair, kde největší firmy rekrutují prázdninové zaměstnance po desítkách.

Před teroristickými útoky na New York a Washington 11. září 2001 bylo možné jet do Ameriky na "blind" a práci si hledat až na místě.

To již Američané kvůli strachu z dalších úderů teroristů nepovolují a snaží se mít účastníky pod daleko větší kontrolou než dříve. Přesto mnozí dál přijíždějí do USA naslepo. "Nechtěl jsem platit poplatky za zprostředkování zaměstnání, tak mi známý jen na oko podepsal smlouvu a práci jsem si pak našel až v San Francisku," vypráví v národním parku Zion student Matematicko-fyzikální fakulty UK, který dělal číšníka a stěhováka. "Trvalo mi deset dní, než jsem našel místo," dodává.

Jeho tvrzení o pár dní později v Údolí smrti oponuje jiný český student, který si vydělával jako kuchař: "V San Francisku se dala práce najít na každém rohu, všude visely inzeráty nabízející místo s platem nejméně deset dolarů na hodinu." Je to typický jev. Když se bavíte s účastníky WaT o jejich zážitcích, často vám připadá, že každý byl na jiné planetě. Jeden má zkušenosti jak s agenturou, tak se zaměstnavateli výborné a za rok chce jet jistojistě znovu, druhý má pro tu samou agenturu jen slova kritiky a do USA by ho podruhé nedostali ani párem volů.

WaT už má svůj vrchol za sebou

Možná vás napadne, proč platit agentuře, když je možné sehnat si práci sám. Samosebou i toto je varianta, ale vyřizování všech nutných náležitostí stojí moře času, a navíc ten, kdo jede s agenturou, má téměř stoprocentní jistotu, že vízum obdrží, což při individuálních žádostech není vždy pravidlem.

Pokus pracovat na turistické vízum může neslavně skončit deportací ze země a doživotním zákazem vstupu na území Spojených států.

Nemá cenu riskovat. Ti, co v Americe pracují v rámci WaT, sice mají výplatu vždy zkrácenou o federální a státní daně, ale studenti si mohou o navrácení daní zpětně zažádat.

Hlavní předností brigády v Americe není dobrý výdělek, nýbrž možnost zlepšení v angličtině. Kdo jede se svým partnerem nebo skupinou kamarádů, může na pronikavé zlepšení jazyka zapomenout. Kdo se na WaT vydá sám, toho stálý kontakt se spolupracovníky a zákazníky brzy donutí k tomu, že bude v angličtině i myslet.

I dobří angličtináři se však mohou dostat do problémů. V Kalifornii, na Floridě a v dalších částech USA, kde se soustředí přistěhovalci z hispánských zemí, se spíše než angličtina hodí alespoň základy španělštiny.

Slovinský účastník programu Marko Smid líčí své zkušenosti z kuchyně rychlého občerstvení řetězce Taco Bell v kalifornském Santa Cruz: "Kromě mě tam anglicky uměl jen vedoucí a pokladní, v kuchyni všichni mluvili jen španělsky, takže jsem si moc nepovídal. Ale aspoň jsem se naučil pár španělských nadávek." V minulých letech byl WaT mnohem populárnější, nyní zájem výrazně poklesl. "Letos do Ameriky vyjelo o tisíc studentů méně než loni. Po připojení České republiky k Evropské unii je pro české studenty výhodnější a jednodušší sehnat brigádu v Irsku nebo Velké Británii," říká Jan Pína z GTS International, jedné z největších studentských agentur v ČR. "Dolar stále klesá, takže se v Anglii dá vydělat lépe, navíc odpadá vyřizování víz a vysoké náklady za letenku," vysvětluje Pína pokles zájmu o USA.

Program WaT se koná s podporou americké vlády. Je totiž výhodný nejen pro studenty, i Amerika z něj má užitek.

Kde jinde by USA sebraly dostatek pracovních sil potřebných pro bezproblémový chod v turistických letoviscích, když většina zaměstnanců si právě o prázdninách vybere svou dovolenou a vyrazí se rekreovat. Studentští "gastarbeiteři" tak tahají Ameriku z bryndy.

Agentury v České republice nabízející zprostředkování programu Work and Travel